TGM

Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 2 • Juni 2018 • 103. årgang

TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

Leder

Nye regler om innleie

På forbundsstyremøte til Fellesforbundet tirsdag 29. mai ble det kakefest. Det var klart at KrF støtter Ap, SV og Sp i en kraftig innstramming i muligheten for innleie. Dette er et stort skritt i riktig retning, sa Fellesforbundets leder Jørn Eggum.

Den viktigste endringen Stortinget vil vedta, er at det kun er fagforeninger med innstillingsrett som kan gi dispensasjon fra arbeidsmiljølovens begrensninger i innleie. Loven i dag sier at tillitsvalgte i bedrifter bundet av tariffavtale kan gi slik dispensasjon. Useriøse bedrifter har tøyd definisjonene av tillitsvalgt og tariffavtale så langt at det har blitt fritt fram for innleie. Det nye vedtaket vil gi dispensasjonsretten bare til seriøse fagforeninger.

Bedrifter benytter ofte innleie for å utnytte alle muligheter til å presse lønns- og arbeidsvilkår for de ansatte, i håp om å tjene mest mulig penger selv. Jobbene har blitt gjort dag og natt, av arbeidere på korte kontrakter, og som mister oppdrag med en gang de organiserer seg. Det startet i bygg- og anleggsbransjen i Oslofjordregionen, men har forplantet seg videre til andre sektorer og nye deler av landet.

Et par grove eksempler på dette finner man på en byggeplass på Storo og på det nye prestisjebygget, Nasjonalmuseet. Det siste eksempelet først, utbygger har kun 35 ansatte av 236 som jobber der. På Storo var 90 prosent av elektrikerne fra bemanningsbyråer. Alt arbeid på elektriske anlegg må følge en forskrift. Hovedregelen i forskriften er at de som utfører elektroarbeid skal være fast ansatte, men byggherren henviser til arbeidsmiljølovens bestemmelser om innleie. I arbeidsmiljølovens paragraf 14-12.2 åpnes det for innleie hvis de tillitsvalgte i bedriften går med på det. Uten tariffavtale og avtale med de tillitsvalgte er innleie ulovlig.

I dag skal Stortinget vedta nye innstramminger i bemanningsbransjen, dette hadde ikke skjedd uten mobilisering i fagbevegelsen. Administrerende direktør i NHO Service er skuffet over de innstrammingene som er foreslått, det viser bare hvor viktig dette er.

Ha en riktig god sommer alle sammen!

Kristin Mulleng Sezer

INNHOLD

Nr. 2 - 2018

Side

2: Leder
3: Den som ikke kjemper har allerede tapt
4: Streiken ved Orona
5: Jernbane på anbud
6: Bedriftsbesøk
7: Sagveien 24
8-9: Snakke og lytte seg til flere medlemmer
10: 1. mai i Oslo
11: Sommerfest
11: Etterlysning
12-15: Å skygge en leder
16-17: Aviskonferansen 2018
18-19: EGIN-konferanse
20: Nytt fra by og land
21: Typografenes feriehjem på Hadeland – del 2
22-23: Jubilanter
23: Møtedager for pensjonistforeningen
24: Landstrykkerstevne

Forsiden: Mye fasinerende arkitektur i Barcelona. *Foto: Kristin Mulleng Sezer*

Fellesforbundet

Medlemsblad for Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening, Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Kristin Mulleng Sezer

KRISTIN MULLENG SEZER
Redaktør – kms@fellesforbundet.org

EVA-LILL BEKKEVAD
LO Media – eva.lill@lomedia.no

DARIJA SAPOZENKOVA-HAUGE
darija@darijasart.com

CARSTEN ØSTBY HÅKONSEN
carsten86@me. com

HJEMMESIDE
www.ogf.no

FACEBOOK
www.facebook.com/oslografisk

TRYKK
Andvord Grafisk AS

Når det gjelder gjenbruk av artikler og andre henvendelser vedrørende Tgm, ta kontakt med redaktøren eller utgiveren.

Den som ikke kjemper har allerede tapt

Heismontørene i Orona streiker for tariffavtale. NRK-journalistene streiket for bedre lønn, rett til kompetanseheving og like vilkår for tilkallingsvikarer. De fem ansatte i Elvebakken barnehage streika nylig i seks uker for å beholde tariffavtalen, før sjefen ga seg. Både i dag og tidligere har arbeidsfolk måttet sette makt bak kravene sine om de skal nå fram. Og sånn var det da avisbudene krevde fri på søndager.

Tekst: Vegard Holm

I skrivende stund (25. mai) er det to streiker i Norge som nettopp er avsluttet, begge med full seier til de streikende arbeiderne. Flere streiker kan komme i vår om ikke arbeidskjøperne tar til vettet.

Tittelen på denne artikkelen har jeg lånt av den danske arbeiderdikteren Carl Scharnberg. De pågående konfliktene viser hvor rett han har. Og sånn har det vært helt siden arbeidsfolk starta med å organisere seg for å bedre vilkåra sine, uansett når det har vært eller hva slags krav som skulle kjempes igjennom. Det nytter ikke å stå med lua i handa, det gjelder å ha den på hue og ha ryggen rak.

Åttetimersdagen

I Norge blei åttetimersdagen innført ved lov i 1919. 30 år etter at Den andre internasjonale hadde vedtatt åttetimerskravet som hele den internasjonale arbeiderklassens felles kampsak hver 1. mai, blei det godkjent av Stortinget. I kjølvannet av den russiske revolusjonen fant kapitalistene det lurt å gi noen konsesjoner. Håpet var at arbeiderklassen ikke ville gjennomføre revolusjon også her i landet.

Allerede i 1918 tok arbeidsfolk åttetimersdagen på noen arbeidsplasser. De viste vei. Det forteller oss at kamp nytter, og at det bare er arbeidsfolks eget engasjement og aktivitet som sørger for at våre krav blir gjennomført.

Arbeiderklassens historie er full av strid. Jeg vil trekke fram en godt skjult kamp fra samme tid som da åttetimersdagen blei kjempa igjennom.

Fra 1911 og fram til 1919 kjempet en gruppe arbeiderdamer for å forby søndagsaviser her i landet. Jeg snakker om avisbudene, som jobba sju dagersuke, 52 uker i året, år etter år. Avisbuddamene hadde deltidsjobb på en eller to timer om dagen, kanskje tre timer, for å spe på en dårlig familieøkonomi.

På denne tida var det bare kvinner som var avisbud og distribuerte aviser til de tusen hjem, eller husmødre fra «østkantens store kaserner», som det heter i en gammel beretning om dem. Forut for 1. mai i 1911 bestemte de seg for å starte kampen mot søndagsavisene, de ville ha én fridag i uka som alle andre arbeidsfolk. «Bort med søndagsavisen. Vi fordrer søndagen fri», sto det på banneret avisbudene samlet seg bak 1. mai 1911.

De to kvinnene som bar parolen i toget fikk sparken. Begge fikk jobbene tilbake, men ikke uten at fagforeninga måtte gjøre en jobb og fikk pressa bedriften til å trekke oppsigelsene. Hver eneste 1. mai i åra fra 1911 til 1918 viste de fram det fine banneret med det klare kravet om fri på søndager. Det var avisbudkvinnenes åttetimerskamp.

Forbud mot søndagsaviser

Kampen mot søndagsaviser og fri en dag i uka blei lang og hard, og med mange nedturer. Det var ikke mange som støtta avisbudene, heller ikke blant andre fagorganiserte. De mannsdominerte fagforeningene, kanskje aller mest typografenes og trykkernes fagforening, forholdt seg tause. Det var først da Olav Scheflo, den nye redaktøren i Social-Demokraten fra 1918, ga sin støtte, det blei fart i sakene.

16. april 1919 forbød regjeringa søndagsaviser. Endelig kunne avisbudkvinnene få en fortjent hviledag i uka. 1. mai 1918 var altså siste gang avisbudene tok fram sitt velbrukte banner som krevde seksdagers uke.

Avisbudenes kamp mot søndagsaviser er historie. Men vi kan lære mye av dem.

Klassekamp er nødvendig, og må føres på mange arenaer og ulike måter.

Streiken ved Orona

***Til Hamar i solidaritet* var tittelen på arrangementet på LO i Oslos Facebook-side. Vi tok med oss fana og ble med**

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Terje Fjellum

Nicklas Engseth, talsmann for de 17 medlemmene på Orona holder appell.

Det ble satt opp felles buss på flere steder i Oslo og felles avreise med tog til Hamar. Oslo grafiske fagforening var på plass, sammen med 26 andre fagforeninger og forbund Det var 200 personer som møtte opp utenfor lokalene til Orona på Hamar.

Flere holdt appeller, men størst applaus fikk Nicklas Engseth, talsmann for de 17 medlemmene som har streika siden mandag 14. mai. De andre appellantene var: Roger Heimli, nestleder i LO, Jan Olav Andersen, leder av EL og IT Forbundet og Markus Hansen, leder av Heismontørens fagforening.

EL og IT Forbundet og klubben har reist krav om at

- det opprettes avtale om overenskomst med EL og IT Forbundet (Heisoverenskomsten).
- det inngås avtale om ordnede forhold ved innleie og bortsetting av arbeid.
- alt ulovlig heisarbeid umiddelbart opphører.

Heismontørenes Fagforening har avdekket et grovt tilfelle av sosial dumping ved innleievirksomheten. Arbeidsmiljøloven brytes ved at innleie verken har vært drøftet med de tillitsvalgte eller er begrenset til ekstraordinære situasjoner. Bedriften opptrer også i strid med elforskriften, som stiller krav til faglig kompetanse for å utføre arbeid på elektriske anlegg.

På bedriften eksisterte det en husavtale. Denne er nå sagt opp og krav om tariffavtale reist. Bedriften kjemper desperat mot overenskomst og forlanger at husavtalen videreføres.

Den kampen som føres fra klubben er en viktig kamp for hele fagbevegelsen. Det er en kamp

- for landsomfattende tariffavtaler.
- mot husavtaler.
- mot sosial dumping.
- for et organisert arbeidsliv.

Heismontørenes Fagforening oppfordrer til å støtte klubben og dets krav ved å slutte dere til dette oppropet.

Jernbane på anbud

29. mai var det fanemarkering foran Stortinget. De vedlikeholdsansatte og renholderne på jernbanen gikk ut i politisk streik for å beholde jobbene og pensjonsavtalene når virksomhetene settes ut på anbud.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Anne Rønningsbakk

Ett par hundre fagforeningsfolk samlet seg foran Stortinget for å kreve at de ansatte i Mantena og Trafikkservice, blir sikret lønns- og arbeidsvilkår, selv om bedriften de jobber i blir virksomhetsoverdratt. Rundt 500 ansatte risikerer å miste jobben sin når Sørlandsbanen, Jærbanen og Arendalsbanen skal legges ut på anbud.

Derfor gikk verkstedarbeidere og renholdere i jernbanen ut i en tre timer lang politisk streik. De krevde jobb i selskapet som vinner anbudet som en del av jernbanereformen.

På fanemarkeringen sto Gatas Parlament for underholdningen og det ble holdt appeller av Hadia Tajik (Ap), Audun Lysbakken (SV), Marie Sneve Martinussen (Rødt) og Per Olaf Lundteigen. De stilte alle seg bak kravet til de streikende.

Lysbakken og SV har levert et representantforslag om å få hastebehandlet et forslag som skal sikre de ansatte virksomhetsoverdragelse og fortsatt jobb i selskapet som vinner anbudet. SV får støtte av de de andre partiene på venstresiden i politikken. Nå venter de jernbaneansatte på at KrF skal bestemme seg for hva som skal skje med jobbene deres. Det kan se ut som om KrF enda en gang blir jokeren i en sak som skal behandles i Stortinget. Lysbakken mener at KrF har et stort politisk og moralsk ansvar for jernbanearbeiderne. De har vært med på å legge til rette for reformen. Nå håper jeg de går sammen med oss, for å sikre at det blir en hastebehandling før sommeren. Det neste blir å sikre virksomhetsoverdragelse for de ansatte i jernbanen, sier Lysbakken.

Hadia Tajik mente at Solvik-Olsen og regjeringen lovet at jernbanereformen ikke skulle gå utover lønns- og arbeidsbetingelser. Disse løftene ser det ut som om de har glemt, og streiken er nok et varsel om at Norge nå trenger en ny arbeidslivspolitikk. Arbeidsfolk må få tryggheten tilbake, sier Tajik.

Petter Trønnes, hovedtillitsvalgt for Norsk Jernbaneforbund i Mantena AS, er fornøyd med god oppslutning for den politiske streiken, og støtten fra politikere. Det ser ut som om SV har støtte for forslaget fra de andre partiene på venstresiden, sier Trønnes. Han er skuffet over at ingen fra politisk ledelse i Samferdselsdepartementet kunne møte demonstrantene. Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen var opptatt med samferdselsdebatten i Stortinget. Trønnes mener han kunne sendt en erstatter.

Gatas Parlament.

Werner Larsen og Anne Rønningsbakk med vår fane.

Esben (til høyre) forklarer Jørn hvordan man lager etiketter.

Jørn, Britt-Jorunn og Kristin hos Opuscapita.

Jørn og Kristine står ved en forgyllerpresse hos Julius Ørenberg.

Siden 1958 har Totaltrykk holdt til i de samme lokalene på Sagene. Det er en flott beliggenhet i et gammelt lokalet rett ved Akerselva.

Bedriftsbesøk

Onsdag 25. april var jeg så heldig og ha med selveste forbundsleder Jørn Eggum på bedriftsbesøk.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Dagen startet med at jeg plukket opp Jørn utenfor Grand Hotell, og tok ham med opp i våre lokaler i Sagveien.

Eggum satte pris på omvisningen i våre lokaler og gjenkjente flere pokaler vi har i glasskapene i kjelleren.

Så gikk turen til fots over Akerselva for å starte bedriftsbesøksrunden. På Totaltrykk AS ble vi tatt godt i mot av tillitsvalgt Esben Johansen. Trykkeriet har røtter tilbake til 1921 da A/S Norsk Posefabrik, ble startet av Franz Josef Stenersen. Firmaet F.J. Stenersen A/S ble til i 1958, og bedriften ble drevet av familien Stenersen i 3 generasjoner. Høsten 2015 ble det besluttet å endre navnet til Totaltrykk AS,

Vi fortsatte oppover Akerselva til Frysja hvor vi hadde en enkel lunsj ute i solskinnet på parkeringsplassen utenfor Opuscapita som var vårt neste besøk. Der ble vi tatt i mot av tillitsvalgte Britt-Jorunn Engh. Opuscapita er et finskeid firma som ble stiftet i 1984. Hovedkontoret ligger i Helsinki, Finland, med syv kontorer i Europa og USA. De har 3.000 kunder som bruker deres forretningsidé fordelt på over 100 land. Bedriften het tidligere Itella og var eid av Posten. Deres forretningsidé blir mindre og mindre brukt, så det er et fallende marked.

Vårt siste besøk den dagen var Julius & Ørenberg Bokbinderi AS, som er et tradisjonsrikt bokbinderi med lang fartstid innen bokbinderfaget. Der får du bundet bøker, laget esker, kassetter, diplomer, menyer og mye mer. Julius Ørenberg Bokbinderi AS ble opprettet i 1860, så de har lange stolte tradisjoner.

Her ble vi møtt av tillitsvalgt Kristine Louise Bekkevold. Det ble en flott omvisning her også.

Jørn Eggum ønsket å besøke tradisjonelle håndverksbedrifter, og det fikk vi til. Han var svært fornøyd med dagen, omvisningene og samtalene med de tillitsvalgte.

Jeg blir rett og slett lykkelig når jeg ser slike bedrifter sa Eggum.

Produksjonslokalene til Opuscapita.

Her restaurerer Kristine gamle bøker hos Julius Ørenberg.

Sagveien 24

Hvorfor selge Sagveien 24? La oss ta et historisk tilbakeblikk til året 1992, da et ekstraordinært årsmøte 29. oktober ga styret grønt lys til å kjøpe eiendommen Sagveien 24 for cirka 4 millioner kroner.

Tekst: Terje Fjellum

Tidligere leder Sven Hugo Johansson uttalte til Norsk Grafia at investeringen var veldig fordelaktig for foreningen, både økonomisk og aktivitets- og miljømessig. Det har den så absolutt vært fram til i dag.

Hvordan så virkeligheten ut i 1992 for Ogf og grafisk bransje? Årsberetningen vår var trykt i svart/hvitt og vi hadde totalt 5.075 medlemmer. Av dem var 3.378 yrkesaktive. Tilsvarende tall i februar 2018 var 2.353 medlemmer og av dem var 742 yrkesaktive. I 1992 hadde Ogf et styre på 14 medlemmer og 6 vararepresentanter, i tillegg var det 6 ulike styreutvalg. Hele førsteetasje i Sagveien var «okkupert» av vårt eget kompetansesenter. I dag har vi et styre på 8 merdlemmer og 5 vararer, ingen styreutvalg eller eget kompetansesenter. Bruken av Sagveien bærer dessverre preg av denne utviklingen.

Samtidig har ansvaret som gårdeier til tider blitt en belastning og byrde. Før hadde vi økonomi til å lønne en vaktmester. Nå må alt gjøres av oss på huset, enten det gjelder å hindre takras om vinteren eller plenklipping og annet om sommeren. I tillegg er det en jobb å holde huset pent og velstelt, med vedlikehold som pussing og maling av fasaden. Sist vi gjorde det fikk vi en regning på rundt 850.000 kroner, i tillegg må vi sjølsagt sørge for at arbeidet som utføres tåler dagens lys.

En liten episode som kunne fått alvorlig konsekvenser for oss ved siste oppussing var at noen små barn hadde klart å komme opp i stillasene som var satt opp rundt huset. Takket være hyggelige naboer slapp vi unna en politianmeldelse.

Et annet argument for salget er at vi styrker økonomien, slik at vi igjen kan ansette en organisasjonsarbeider på fulltid. Den nye organisasjonsarbeideren blir Carsten Østby Håkonsen. Han har den unike kombinasjonen av å være ung, kjempeflink fagarbeider og levende opptatt av fagbevegelsen og at folk skjønner verdien av å være organisert. Enkelt sagt – en mann for framtida.

Etter råd fra vår advokat legges eiendommen ut for salg etter sommeren, og et profesjonelt selskap står for salget, slik at styret sørger for å forvalte Ogfs økonomi på en best mulig måte. Jeg er overbevist om at det vi gjør er til det beste for vår fagforening.

Snakke og lytte seg til flere medlemmer

Mange synes det er vanskelig å snakke med kollegene sine om å bli organisert, eller om at de må bidra aktivt i klubbarbeidet. Her kommer noen tips om hvordan man kan bygge opp en slik samtale.

Av Kjetil Larsen

Dette er selvfølgelig ikke en oppskrift man skal følge slavisk. Vi skal snakke til mennesker som mennesker! Se på denne skissa som et verktøy. Samtalen under skal, skritt for skritt, ta deg til det du vil oppnå – et mer aktivt medlem av klubben, et nytt medlem, eller en person til som vil være med å starte en klubb på arbeidsplassen.

Din oppgave er for det meste å stille spørsmål. Du ønsker at kollegaen din skal innse at:

– Hun bryr seg om problemer på jobben.
– Det er en eller flere i ledelsen som kan løse problemene.
– De vil ikke løse det før de blir pressa til å gjøre det.
– Hvis hun ønsker problemer løst må hun, sammen med deg og de andre, gjøre noe aktivt.

Hvis du bare forteller henne dette, vil det ikke være veldig effektivt. Derfor må vi stille v de riktige spørsmålene, så hun kommer til den «rette» konklusjonen selv. Folk har en tendens til å huske det de har tenkt seg fram til selv bedre enn det de bare har blitt fortalt.

Finn sakene folk er opptatt av

Begynn med å stille spørsmål – og lytte til svarene – for å finne ut hva kollegene dine er opptatt av. Still åpne spørsmål, i hvert fall hvis det er folk du prøver å bli kjent med:

– Hvordan gå det?
– Hvordan har det seg at du begynte å jobbe her?
– Hvordan var det da du begynte?

Når du prøver å få oppslutning om en spesiell sak, kan du spisse spørsmålene etter hvert. La folk få komme med sin mening før du sier hva du mener. Spør for eksempel – hva synes du om den nye skiftordninga? Før du ber vedkommende skrive under på et brev til ledelsen, eller komme på et møte om saken.

Poenget her er at den du snakker med skal få sjansen til å minne seg selv på hva hun eller han mener, før du ber dem om å gjøre noe aktivt. Hvis du har diskutert det samme med vedkommende før, så spør hvordan hun ser på saken nå, eller fortell hva andre har sagt om saken og hør på hva hennes reaksjon på det er.

Hvis det du ønsker å diskutere er noe den du snakker med ikke bry seg så mye om, blir det selvfølgelig vanskeligere og få tilslutning. Derfor lønner det seg å fokusere på saker mange er opptatt av når man skal starte en ny klubb, eller få flere til å engasjere seg i den som allerede fins på arbeidsplassen.

Uansett kan du jo snakke om at den eneste måten vi kan få gjort noe med en sak på er å stå mange sammen er. Du kan for eksempel si:

– Hvis vi vinner denne saken, tror du ledelsen vil lære noe av det? Vil de høre mer etter neste gang vi ønsker å endre på noe?
– Dette er første steg. Vi på «gølvet» må støtte hverandre. Da vil vi etter hvert få nok styrke til å prøve å løse det problemet du er mest opptatt av.

Få folk til å forplikte seg

Be medlemmer om å bli med på å gjøre noe konkret,

– Kan du skrive under på dette brevet fra de ansatte og være med å overlevere det til ledelsen på mandag?

Hvis noen er redde for å delta på ting, så må du anerkjenne det og tro på at det er reelle grunner til at vedkommende er det. Samtidig må vi understreke at det blir vanskelig å få til ting hvis alle sitter stille og stirrer i gulvet. Vi trenger ikke å overbevise folk om at det ikke er noe å være nervøs for, for det er det ofte, men vi må hjelpe dem til å overkomme frykten, å bli med og gjøre noe på tross av den!

– Hvis vi ikke gjør noe får vi ingen løsning på dette problemet. Ønsker du at dette skal fortsette i all evighet?

Å få folk til å delta er lettere hvis du kan bruke noe de har sagt tidligere i samtalen som argument for hvorfor de bør gjøre noe. Mye lettere enn å selge noe dere aldri har diskutert før, og som kan framstå som ditt, ikke vårt, prosjekt.

Innprente og forplikte igjen og igjen

Nå har du fått kollegaen din til å forplikte seg til å være med på noe. Men veit hun hva hun har sagt ja til? Vi må forberede henne på det vi tror kan komme.

– Hva tror du ledelsen vil gjøre når vi tropper opp i administrasjonen på mandag?

Det er en stor sjans for at hun ikke har tenkt på det.

– Hva hvis administrerende direktør blir rasende og sier at alle vil få skriftlig advarsel? Hva hvis de sier at de bare vil ha møte med en eller to, ikke hele gjengen?

Det kan høres ut som vi underminerer hele aksjonen ved å stille disse spørsmålene. Hvorfor bruke så mye krefter på å få folk til å være med, for så å snakke dem ut av det? Det som er poenget med det er å gi folk en vaksine. En vaksine mot reaksjonene vi tror kommer fra ledelsen, sånn at folk ikke blir vettskremt når det skjer og hele aksjonen faller fra hverandre. Det vil også styrke deg som tillitsvalgt, når du viser at du tenker flere skritt fram.

Oppfølging

Mange erfarne fagforeningsfolk sier at organisering består av 90 prosent oppfølging. Når du tar en prat med folk om hvordan de synes aksjonen gikk på mandag, begynn å snakke om det neste vi bør gjøre. Skal vi snakke med lokalavisa? Bør vi få mange til å møte opp på årsmøtet i avdelinga for å stemme for klubbens forslag? Skal vi lage en fest? Eller holder det å si at vi sender ut en informasjonsmail om hvordan det gikk?

Husk på at poenget med å ta disse små kampene ikke bare er å vinne den konkrete saken, men å sakte men sikkert venne folk til å være aktive og delta i det klubben gjør. Vi skal få folk til å føle at klubben – det er dem! De skal føle at klubbaktivitet er en naturlig del av arbeidsdagen og livet på arbeidsplassen. Da blir det lett å spørre:

– Hei, vi har jo medlemsmøte for å diskutere lokale lønnsforhandlinger om 14 dager. Kan du bidra med å bake en kake, og minne folk på din avdeling om at det er viktig at de kommer?

TGM Typografiske Meddelelser
Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 4 • 2012 • 97. årgang

UTGIVELSER 2018:

Nr. 3: Frist 6. september. Trykk 17. september. Posten uke 39.

Nr. 4: Frist 15. november. Trykk 26. november. Posten uke 49.

1. mai i Oslo

Mange trosset surt vær og varsel om store mengder nedbør, møtte mange tusen opp på torget og 8.300 gikk i 1. mai-toget i Oslo.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Bjørn Olsen

Dagen startet med frokost sammen med de andre avdelingene til Fellesforbundet i Oslo og Akershus. Det er en flott tradisjon med appeller, underholdning og hyggelig samvær.

Hovedtaler på Youngstorget var LO-leder Hans-Christian Gabrielsen (bilde øverst til venstre). I tillegg holdt Raymond Johansen, byrådsleder i Oslo, Linn Herning, leder For Velferdsstaten, og Giorgos Archontopoulos, leder i Water Workers Union, Thessaloniki i Hellas appeller.

Hovedparolen til LO i Oslo var; Fellesskap fungerer – stopp velferdsprofitørene!

Carsten Østby Håkonson hadde det ærefulle oppdraget å bære vår fane i år (bildet til venstre). Våre paroler er som alltid populære, og i år måtte vi selv hente dem på kontoret til LO i Oslo under frokosten på Folkets hus. De to tidligere årene har nemlig våre paroler blitt hentet av noen andre enn oss.

Mange kom inn bak våre paroler underveis, og vi fikk applaus gjennom hele løypa. Våre paroler ser dere nederst på denne siden. – Slipp Gaza fri – Boikott Israel og Ingen rasister i våre gater.

Sommerfest

22 deltakere hadde en flott sommerdag sammen med oss i Sagveien.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Petter Vellesen og Werner Larsen

Petter Vellesen hadde en flott innledning, og vi koste oss med god mat og drikke. Kokken kom fra Nobel catering, han er medlem i Fellesforbundet og bedriften har selvsagt tariffavtale.

Sommerfesten er en flott tradisjon, og som seg hør og bør startet vi med et innslag om arbeiderhistorie. Petter Vellesen, leder i Oslo bygningsarbeiderforening hadde en flott innledning om konflikten på Bjølsen Valsemølle i 1906.

Det er mye arbeiderhistorie langs Akerselva og arbeiderne på Bjølsen Valsemølle visste godt hva fagforeningene dreide seg om. Myrens Verksted lå bare en elvebuktning unna, og litt lenger ned lå Vulkan Jernstøberi og mekaniske Verksted. Hvis man i stedet tok turen oppstrøms langs Akerselva var det ikke lange veien til Christiania Spigerverk. Ved alle disse bedriftene var det sterke fagforeninger som sto sentralt når Norges første landsomfattende tariffavtale, Verkstedoverenskomsten, ble kjempet gjennom året etter.

«Paa den allerhøfligste maade,» skriver Arbeidsmanden, forlangte arbeiderne ved Bjølsen Valsemølle i februar 1906 «en smule paalæg i sin usle løn.» De «sendte en skrivelse» som det het den gangen. Martinsen reagerte umiddelbart, og svarte at han ikke «vilde indlade sig i nogen diskussion med en fagforening.» Lønnsspørsmålene angikk bare ham og «vore» arbeidere. Det er altså ikke lønningene i seg selv som er problemet. Det er fagforeningen som er det uoverstigelige. Gustav Martinsen ville ikke forhandle, og i hvert fall ikke med utenforstående, som han betrakter fagforeningen som. Fagforeningen tilhører ikke «oss». Til dette hadde fagforeningen rede svar: «Møllearbeidernes fagforening bestaar [kun] av arbeidere fra Bjølsen valsemølle.»

Brukseier Martinsen hadde ikke noe imot organisasjoner i seg selv. Han var i høyeste grad et organisasjonsmenneske selv. Han var høyremann med tunge verv. Fra 1900 var han varaordfører i Kristiania bystyre og stortingsmann i to perioder, 1900-03 og 1904-06. I konflikten påpekte da også møllearbeiderne at han selv sto som medlem av arbeidsgiverforeningen.

Det var arbeidernes rett til å organisere seg Martinsen motsatte seg. Han aksepterte ingen inngrep i den hellige styringsrett over sin egen mølle. Det ble satt i gang boikott-aksjoner, men til ingen nytte. Det kan virke som om konflikten rett og slett døde stille hen. Det er mye arbeiderhistorie langs Akerselva og vi kommer tilbake med flere tema om dette.

Vi var alle enige om at det var en flott fest og koste oss ute i sommervarmen og kom oss hjemover på et anstendig tidspunkt. Det var tross alt arbeidsdag dagen etter, i hvert fall for de fleste av oss.

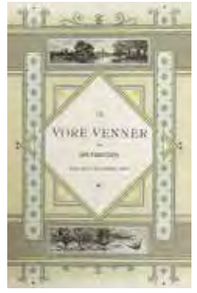

Etterlysning

Aksidenstrykk fra 1850-1900

Til et historisk prosjekt om utviklingen av den norske typografien under den såkalte «frie retning» på slutten av 1800-tallet, ønskes kontakt med eiere av materiale i denne stilen. Bruk av mye dekorativt materiell, fantasifulle skrifter og et brudd med tradisjonelle regler preget særlig de mindre trykksakene, aksidensene, som vist i annonsen. Jeg ønsker å avfotografere materialet.

Torbjørn Eng – E-post: ten@typografi.org – Mobiltelefon: 916 00 473

Å skygge en leder

Hva er leader shadowing og hvordan funker det?

Darija er sjefskonsulent og teamleder i Ciber Experis. Blog: blog.darijasart.com

Jeg liker å lære og prøve nye ting. På ODAs inspirasjonsdag (ODA er Nordens ledende nettverk for kvinner i teknologibransjen) i fjor hørte jeg om noe som heter Leader shadowing (leder-skygging). Det jeg skjønte var at man følger CEO/CTO eller en annen leder i sin organisasjon og lærer å se på ting fra et lederperspektiv. Ingen jeg kjente har gjort det før, så det var ingen å spørre. Det tok meg et halvt år å tørre å spørre administrerende direktør i selskapet jeg jobber i om å få henge med ham i en dag. Jeg sa det er en hot og nyttig greie og han sa «hvorfor ikke». Dette er historien om hva jeg lærte av å følge sjefen i mitt selskap i en dag.

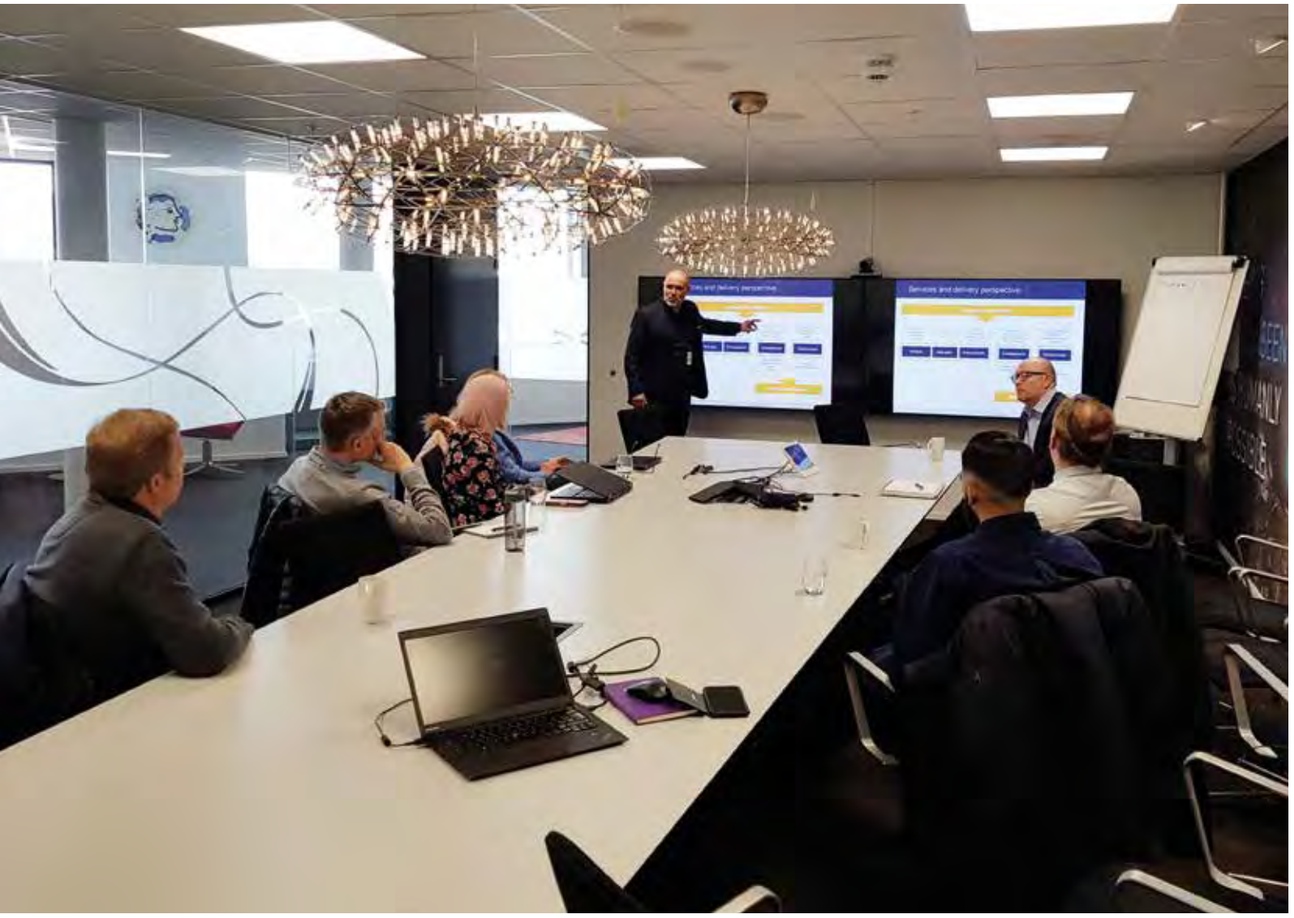

Jeg likte godt diskusjonen om hva som er en bra konsulent. Dialog er en leken form for læring.

Nå har jeg «skygget» sjefen i en dag, og via eksempler på hva sjefen min gjør vil jeg dele erfaringer om

1. **Hva er nytten av leader shadowing?**
2. **Hvordan kommer man i gang og**
3. **Hvordan foregår det.**

Tekst og foto: Darija Sapozenkova-Hauge

Artikkelen er krydret med konkrete eksempler fra møter jeg deltok i og det jeg har lært gjennom dagen. Nå kan jeg trygt si at Leader shadowing er en ny og hot greie som alle som tør, bør prøve!

1. Nytten av leader shadowing

Hva er nytten av leader shadowing for deg?

Det er litt avhengig av type og størrelse på organisasjonen du jobber i og din rolle. Velg en leder du ønsker å følge med tanke på hva du ønsker å lære. For meg var det et ønske å se på selskapet jeg jobber i fra direktørens perspektiv, å være vitne til en typisk leder-arbeidshverdag, bli kjent med sjefen på en annen måte. Det er også lov å ikke ha et så klart definert mål – det er helt OK å bare være nysgjerrig og se hva som kommer ut av det. Du kommer sikkert til å lære noe.

Hvorfor skal lederen din skal si ja til dette?

Lederen bør ønske å løfte ansatte, lære opp og inspirere. Og hvis opplegget ikke medfører mer arbeid for lederen, så er det vinn-vinn. Det er også nyttig for lederen å blir nærmere kjent med ansatte og deres perspektiver.

2. Det første steget

Kom i gang med «leader shadowing».

Er sjefen/lederen dyktig eller inspirerende på noen måte? Hvis ja, fortell ham eller henne om «leader shadowing» og spør om det ville vært interessant for ham/henne. Du kan bli overrasket hvor mye goodwill det er hos din administrerende direktør/teknisk direktør/avdelingsleder. Jeg tenkte på det i måneder, og så spurte jeg. Derfra tok det sekunder. Han sa «Ja, send meg tidspunkter som passer deg». Vi utvekslet et par nødvendige mailer om dato og varighet. Jeg foreslo å bruke en dag på dette.

Når det gjelder valg av dato, måtte for min del dagen passe med et kundeprosjekt. (Jeg er konsulent og utleid 100 prosent hos en kunde og jobbet inn i påskeferien. Og det var kos). For sjefens del så måtte det være dager med møter som ikke er konfidensielle. Første dagen etter påske passet for oss begge, utover det visste jeg ikke hva planen til Espen var og har ikke tenkt å forstyrre ham mer enn nødvendig.

Espen tegner tabell som etter hvert gir struktur til ønsket resultat.

3. Hvordan foregår leader shadowing?

Inngangen og første møte.

Jeg har nylig blitt vikar som teamleder og hadde en halv time med Åse – en erfaren teamleder hos oss. Hun tipset meg om framgang med medarbeidersamtaler. Etter samtalen med Åse kom jeg litt forsinket til oppstarten på Leader shadowing.

Jeg visste ikke hva møtet skulle handle om. Der inne var 7 mennesker og Espen holdt på med en powerpoint-presentasjon. Han ønsket meg velkommen, presenterte meg for ukjente ansikter i rommet og sa at vi driver med en hot greie som heter leader shadowing. Så fikk jeg vite at jeg var vitne til onboarding av nye ansatte. Vi satt der fram til lunsj. Jeg fikk en opp-

Espen under videomøte med Trondheim.

friskning i presentasjonen av selskapet og forventningene til en konsulent. For min del var den største verdien kommentarene og refleksjonene fra Espen rundt prosjekter/produkter og et kakediagram fra Thomas (leder for Business Consulting) som oppsummerer aktiviteter i selskapet.

Møter fortsetter

Under lunsjen lurte Espen og Thomas på hva jeg synes om onboarding- presentasjonen. Jeg håper refleksjonen min var nyttig. Videre fulgte jeg Espen til møte med Experis og Avan-representanter (søsterselskap) som handlet om alignment av interne prosesser. Det var hyggelig å hilse på folk fra andre selskaper, se deres perspektiver og lære om forskjellige tradisjoner for prosess. Jeg vet ikke helt hvor mye input som er akseptabelt fra en «skygge», men tjenestedesigneren i meg måtte får ordet når det var snakk om «ansattreiser» samtidig som det var lite av de ansattes perspektiv med i bildet.

Tips: Gjør deg komfortabel med «skygge»-rollen. Det er helt fint å være en observatør. Om du ønsker å være mer aktiv, så må det passe inn i kontekst.

Alle snakket litt om sitt. Men til slutt tegnet Espen en tabell som folk kunne relatere til. Den slags forståelse og analytisk evne kommer med erfaring. Finnes det snarveier som å lære fra andres erfaring, eller må man ta sine egne omveier, tenkte jeg i ettertid. Espen lovet å fullføre tabellen i powerpoint og jeg lurer på når han får tid til det. Dagene hans er fulle av møter.

Mens vi prøver å koble oss opp til et online-møte med Trondheim, tipser Espen om håndtering av innboksen. Han leser mailer og markerer de som må besvares fort som «Unread». I tillegg viser han hvordan vi kan booke møterom i de nye lokalene (noe jeg hadde etterspurt fra IT-avdelingen, men ikke hadde fått svar på der). Jeg ble superglad og lagde video-bruksanvisning som jeg delte på Slack for andre som slet med det.

Espen og Kjell fra Experis i Trondheim fikk oppgave å planlegge intern samling. Videomøtet handlet om nydelig påskevær og det å finne dato for planleggingen. Litt vanskelig å si hva jeg lærte under den korte sesjonen fordi jeg drev med tester på møteromsbooking; lav lyd fra høyttalerne gjorde detaljer i møtet mindre hørbare.

Etter en pause, gikk vi til statusmøte med Daniel fra HR. Noe konfidensielt var på agendaen så jeg måtte vente litt ute først. Det var også helt greit å ta en pause fra «lederopplevelsen» og synke ned i en stol ved siden av javautvikler Alina. Hun kommenterte at det er tøft det jeg gjør nå og hun lurte på hvordan jeg kom på det.

Så ble jeg invitert tilbake til statusmøtet. Det var saker av stor variasjon HR hadde på sakslisten. Saken som var spesielt interessant for meg var rekrutteringsavtaler med eksterne byråer. Det hadde også vært interessant å se hvordan man løser spørsmål knyttet til det menneskelige. Men så klart – det må jo finnes grenser hvor langt «skyggen» kan følge med.

Espen og Daniel på bildet vekker assosiasjoner til skulpturen «The thinker» av Auguste Rodin

«The thinker» av Auguste Rodin.
Foto: Patricio Hurtado

Beautiful exit:

Jeg måtte dra før Espen var ferdig med et konfidensielt møte og fikk ikke mulighet til å takke ham ordentlig for dagen. Det skulle jeg ha gjort. Og jeg ønsket å spørre: «Var det komfortabelt for deg å ha «skygge»? Medførte det merarbeid? Har du selv oppdaget noe nytt? Har du tips til meg?». Jeg har sendt «takkemail» til Espen med noen punkter av det jeg har lært. Espen svarte at det var hyggelig og lærerikt og vi kan gjerne gjøre dette igjen. Ja, takk, veldig gjerne, Espen!

Oppsummert:

Praktisk

- Det var lav takhøyde for å gjennomføre dette og ingen forberedelser krevdes.
- Klar kommunikasjon ved planlegging og fri dag fra egne aktiviteter anbefales.
- Man skal være modig for å spørre sjefen om slikt opplegg, men det er ikke så farlig som det ser ut.

Inspirasjon

Jeg har lært en del spennende ting, men kanskje det mest fascinerende var å observere måten leder kommuniserer på: hvordan man lytter og velger riktige ord. Det var ingen unødvendige eller forvirrende ord, det er sikkert noe som kommer med rollen og erfaringen. Merknad: småprat om for eksempel om ferier er del av kommunikasjonen.

Skygge en kollega?

Det kan være litt lotteri hva man får ut av en sesjon fra leader shadowing. Det var en kul og nyttig opplevelse for min del. Det har en verdi å sette seg inn i andres sko. Det må ikke være en sjef. Så lenge man følger en dyktig leder eller kollega, er det masse å lære!

Bildene taler for seg selv, det var strålende vær og fin ramme rundt konferansen.

Aviskonferansen i Kristiansand

Det var 27 deltakere fra hele landet til stede på aviskonferansen i Kristiansand 11.-13. mai 2018.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Inger Aga Svendsen fra Schibsted Norge Annonseproduksjon AS ønsket velkommen til konferansen. Fredag ettermiddag startet vi med en presentasjonsrunde og rapporter fra klubbene som var med på konferansen. I tillegg var det konserntillitsvalgte til stede fra Amedia, Polaris og Schibsted.

Den korte oppsummeringen fra klubbene er ikke bare negativ, men det er mye vikarbruk i alle avishusene. Hvorfor er det slik når arbeidsmengden økes overalt? Det er det ikke lett å finne et korrekt svar på.

Mange bedrifter skiller ut selskaper, og bedriftene mister tariffavtaler når medlemmer som tar sluttpakker ikke blir erstattet av andre mediegrafikere. Vår yrkesgruppe er ikke ønsket i redaksjonene.

Knut Øygard, forbundssekretær i Fellesforbundet, holdt en innledning om tariffoppgjøret og den nye overenskomsten for avis.

Ny overenskomst

Knut Øygard, forbundssekretær i Fellesforbundet gikk gjennom tariffoppgjøret med oss. Det ble sendt inn 1.746 forslag til tariffoppgjøret av de var 1.021 overenskomstforslag og 725 generelle krav. Fellesforbundet ville ha forbundsvist oppgjør, men det ville ikke de andre forbundene så derfor ble det et samordnet oppgjør i år. Resultatet ble en egen ordning for sliterne. Man fikk tettet noen hull i dagens AFP og det ble enighet om grunnlag for en ny AFP-ordning som «nesten» tetter alle hull. Det ble økt kjøpekraft og lavlønnstillegg, men man fikk IKKE løst kravet om pensjon fra første krone. SV og Ap fremmer et forslag om dette på Stortinget til høsten.

Litt om den nye overenskomsten. Siden 2005 er medlemsmassen over halvert, det var nesten 2.300 medlemmer den gang, nå er vi under 1.000. Det er press på jobbene, vilkår utfordres og i avistrykkeriene, der det fortsatt er trykkerier har medlemsmassen blitt redusert med 2/3.

Papiravisene er melkekua. Det er ingen investeringer, men man skal suge ut mest mulig verdier. Vi er i en forsvarskamp og den lokale organisasjonen forvitrer. Vi må forsvare papiravisens muligheter og jobbe for pressestøtte og mediepolitikk.

Hva skjer med de grafiske utdanningene? Grafisk produksjonsteknikk omfatter trykkere, grafisk emballasje, bokbind og pakkeri. Mediegrafikeren har blitt flyttet fra medier og kommunikasjon til medieproduksjon. Fra 2021 kommer utdanningsprogrammet «IKT og medieproduksjon».

Lærlinger i Polaris Trykk

Guri Svarva, klubbleder i Polaris Trykk, fortalte om planene som de har laget om et prosjekt om å ta inn flere lærlinger.

De som jobber i bedriften nå, er slitne. Det er en høy gjennomsnittsalder (57 år). Vi har laget et program for å ta inn 9 lærlinger, 3 per år fremover. Bedriften var først imot, men da det gikk opp for dem at de kunne benytte seg av det nye faget, grafisk produksjonsteknikk, ble de interessert. Det hele er veldig positivt, og det er blitt vist ganske stor interesse på skolene etter at det ble annonsert etter lærlinger. Lærlingene begynner læretiden på repro, så trykkeri, pakkeri og avslutter på verksted. Det blir arrangert en besøksdag i bedriften.

De historiske røttene i grafisk

Ove Mellingen er redaktør i Telemarksavisa. Han begynte i TA som utviklingsredaktør for 24 år siden. I 1643 ble Norges første trykkeri til, og på 1650-tallet ble det etablert flere trykkerier i Oslo. Fattigfolk fikk ikke kunnskap, det fikk de først når trykkeriene ble flere. Christian Holtermann-Knudsen er arbeiderbevegelsens far. Kunnskap er makt, og det visste typografene godt.

For 120 år siden var Norge et fattig land, og arbeiderbevegelsen kjempet for at å begrense nøden. Vi har nå oppnådd ordninger for folk som sannsynligvis gjør at vi har det bedre enn noen gang. Arbeiderbevegelsen må kunne kommunisere hva det er vi kjemper for. Arbeiderpartiet tapte valget i fjor på det samme grunnlag. Noe er større enn oss selv, nemlig samhold og sterkt fellesskap.

Høyresiden får flertall for en politikk som skaper større forskjeller og flere fattige. Forskjellen mellom Ap og arbeiderbevegelsen er at Ap ikke lenger er for arbeidsfolk. Vi trenger optimisme og vi må posisjonere oss selv. Pensjonskampen, samt kampen for en anstendig AFP er viktige saker, slik at folk skal ha penger når de slutter å arbeide Unge uføre er den gruppen uføre som øker mest. Bruk heller penger på dette enn til at eldre arbeidstakere skal stå lengst mulig i jobb. Helsetjenester blir sentralisert. Vi må kjempe for å bevare distrikts-Norge. Sentralisering er ikke bra. Videre må ikke kraften til fagbevegelsen og venstresiden forvitre. Vi må være tydelig på målene.

Avistrykkeriene

Det var igjen Guri Svarvas tur til å holde en innledning. Denne gang handlet det om hvordan de jobber for at avistrykkeriene skal leve så lenge som mulig. Det ble satt ned et utvalg i 2012 med samme tema. Nøkkelord er utvikling, har eierne tro på oss? Strukturendringer krever også kulturendringer og det ble satt i gang et pilotprosjekt på Heimdal, trykkeri-pakkeri-teknisk. Vi fikk både skryt og kritikk på dette, men det går an å tenke annerledes og få til endringer. De aller fleste har vært villige til å lære noe nytt, og målet er ikke at alle skal lære seg alt.

Vi er en bedrift og en klubb, samme lønn og vilkår, dette må alle jobbe for. Før levde avdelingene hvert sitt liv, spiste ikke lunsj sammen, ble spilt opp mot hverandre. Det er mye hyggeligere å komme på jobb nå om dagen. På det meste var lønnsforskjellene 40.000 i året mellom pakkeriet og trykkeriet. Kundene har testet ut reklamebilag på papir, der ble det målt at besøkstallene i butikkene sank. Dette gjelder både XXL og Elkjøp. Vi måtte gjennom omstillinger, for vi hadde en fot i grava. Takk for en flott innledning Guri Svarva.

Rammeavtalene på avisdeskene

Fungerer de som de skal? Det gjør den absolutt ikke alle steder. Den ble til for å redde jobber, men den har heller ikke skapt noen nye for våre folk. Da de deskavtalen gjelder for av typografene, ikke blir erstattet. Vi ble enige om at dette må diskuteres nøyere med noen fra tariffavdelingen til Fellesforbundet til stede.

Neste aviskonferanse blir arrangert i Oslo-området.

EGIN-konferanse

Årskonferansen til EGIN (European Graphic/Media Industry Network) ble i år avholdt i Barcelona.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Pedro de Bruyckere, fra Arteveldehogeschool i Gent, Belgia holdt en flott innledning.

Anders Mosumgaard, styreleder i EGIN, åpnet konferansen og ønsket alle velkommen til Barcelona.

Det første innledning var ved Joan Creus, som jobber på Escola Antoni Algueró i Barcelona. Han ga oss en oversikt på utviklingen i grafisk bransje i Spania. 1.000 bedrifter er tilknyttet den lokale arbeidsgiverorganisasjonen. Det har blitt 40.000 færre arbeidstakere siden finanskrisen, men siden 2014 har det ikke vært nedgang i antall ansatte i grafisk industri.

11 prosent av alle sysselsatte i Spania jobber i den grafiske industrien og 12 prosent av ungdommen tar fagopplæring. De sliter likevel med å rekruttere dem inn i yrkesfagene, den samme utfordringen vi sliter med her hjemme i Norge.

De elevene som var til stede på konferansen var alle en del av det yrkesfaglige utdanningsløpet. For noen er det uoppnåelig å ta bacehlor og master utdanning. Det tar for mange år.

Årsrapporten

Administrasjonen holder til i Nederland, og Rense van der Heide er det administrative leddet. EGIN ble etablert i 1991 av partene i en del nordeuropeiske land i den grafiske industrien. Partene sitter i styret og bærer en stor del av kostnadene, mens de ordinære medlemmene i hovedsak er skoler og andre undervisningsinstitusjoner som driver med utdannelse i den grafiske bransjen.

Diskusjonen om hva man skal drive med i fremtiden skal foregå også her på konferansen. Det var enighet om at det må bli et bedre internasjonalt samarbeid, som styrker utdanningsopplegget slik at våre studenter får en bedre utdanning.

Prosjektpresentasjoner

Thrive, entreprenørskap og kompetanse som en solid base for fremtiden. Eva Bouwman og Frank den Hartog, fra Stivako som er et yrkesopplæringsinstitutt for ledelse i trykte medier og kreative næringer og ligger i Schiphol-Rijk, Nederland. Prosjektet tar for seg generelle trender i kompetanse. Man ser at fysisk arbeid mister sin betydning og teknisk arbeid vil bli mer automatisert.

Det neste prosjektet var et konsept og implementering av et sosialt nettverk. Christine Weber fra Schule für Gestaltung Bern and Biel la frem denne presentasjonen. Det dreide seg om en felles plattform for studenter og lærere, hvor man deler oppgaver og får en oversikt på hvordan lærerne jobber. Digitale klasserom, kaller man det. Det legges også ut informasjon om arrangementer.

Sosial virtuell læring ved Thomas Hagenhofer, ZFA Kassel, Germany, ZFA/Ver.di, var neste presentasjon. Det er et prosjekt om bruk av «Virtual reality»i opplæring på trykkmaskiner. Flere og flere skoler har ikke råd til å kjøpe trykkmaskiner, så opplæring på skolene blir vanskeligere og vanskeligere. Dette er en flott måte å utdanne nye lærlinger på. Det er større deltakelse og det hjelper til å få en grundig forståelse for prosessen og funksjonalitet på trykkmaskinene. Prosjektet har fått veldig gode tilbakemeldinger. Arbeidsgivere og utdanningsetater er veldig fornøyd, og det er foretatt testkjøringer med 250 deltakere. Programvaren vil være gratis for brukere i yrkesopplæringi Europa.

Sandra Beentjes og Johan Spronk som er skoleledere i Grafisch Lyceum Utrecht, Nederland, la frem neste prosjekt. Det var et prosjekt for å utvikle skolen de arbeider på, gjennom bedre planlegging og fokus på optimalisering av ønsker og behov.

Neste prosjekt ut var et at de mest engasjerende, og jeg anbefaler dere å finne innlegg om innlederen på YouTube. Tittelen på innledningen var: «Close to hard facts and fake news» i utdanning, Pedro de Bruyckere, pedagogisk forsker på Arteveldehogeschool, Gent i Belgia. Han gikk gjennom mange myter og forestillinger om hvordan vi lærer og hvordan det egentlig henger sammen. «The filter bubble», algoritmer styrer innholdet når vi søker på nett. Veldig mange søk du gjør på nett gjør at du ikke får sjekket fakta grundig. Det kommer opp treff og faktapåstander som ikke er mulig å sjekke opp. Derfor er det viktig at studentene lærer seg å være faktabaserte og finner korrekt faktagrunnlag.

Lukas Engqvist, instruktør på Brobygrafiska hadde en innledning om skolen som blir brukt av våre bedrifter på kartonasjesiden. Skolen ligger i Sunne, en liten by nord for Karlstad. De er store på kartonasje, og har en egen forskningsavdeling (TetrePak). De har en stor trykkmaskin og Behance brukes for å vise frem jobber som blir laget. Sjekk ut hjemmesiden deres.

Det var en flott konferanse, og man får sett og lært mye om hvordan bransjen prøver å løse utfordringene bransjen vår har. Tid til gruppeoppgaver, gode samtaler, hyggelig sosialt samvær og spaserturer hvor man var litt turist ble det også.

Noen av deltakerne på konferansen, som ble holdt i møtelokalene til arbeidsgiverforeningen til grafisk bransje i Barcelona.

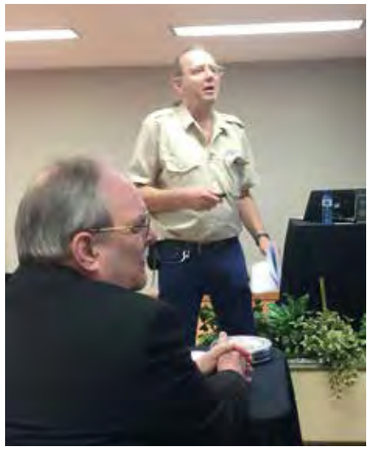

Niels Killi holdt innledning om de nye fagene hjemme i Norge.

Mange flotte små butikker i gamlebyen, og vi tok en ekstra titt der vi fant bøker.

Tapas og lokalt øl blir aldri feil når man er i Spania.

Nok en flott liten bokhandler med faglitteratur for grafisk design.

Enda en interessant butikk, her kunne man kjøpe gamle aviser og magasiner.

Det evige byggeprosjektet Sagrada Familia, vel verdt et besøk det også.

Rogalands Avis har byttet trykkeri

Avisen trykkes nå i Bergen og transporteres til Stavanger sammen med Stavanger Aftenblad.

Dette ble gjort fordi man har hatt store utfordringer knyttet til logistikken rundt trykk og transport av Rogalands Avis (RA) fra Oslo.

Mange abonnenter opplevde at avisen ble forsinket og i noen tilfeller kom den ikke frem i det hele tatt.

Ledelsen i RA har stor forståelse for at dette har vært frustrerende for abonnentene og er takknemlige for at de har vært tålmodige.

Nå er de glade for at de har fått til en permanent løsning som vil gi vesentlig bedring av leveringen til abonnentene.

Stabil levering

Det blir en mer stabil levering som følge av den nye løsningen.

Som lokalavis med riksinnhold er det viktig å være tilstede slik at leserne kan starte dagen med Rogalands Avis.

Det betyr at et trykkeri i Oslo-området har mistet et oppdrag.

Lærlinger i 2017

Utdanningsdirektoratet har gitt ut statistikk for antall løpende lærekontrakter. For de grafiske fagene ser den slik ut:

Mediegrafiker 120, bokbinder 3, trykker 5, grafisk emballasje 3, silketrykk 4, håndbokbinder 3 og grafisk produksjonsteknikk 12.

Særdeles gledelig er det å se det nye faget grafisk produksjonsteknikk, som ble godkjent så sent som 1. august 2017 har fått 12 lærlinger allerede første halvår etter at det ble godkjent.

Tariffoppgjøret 2018 – Medlemmene sa ja!

Fredag 27.april ble det klart at Fellesforbundets medlemmer stemte for meklingsresultatene i årets tariffoppgjør.

Tekst: Fellesforbundet og Kristin Mulleng Sezer

70 prosent av de stemmeberettigede medlemmene stemte og av disse stemte 78 prosent ja. I tillegg stemte 87 prosent for Fellesforbundets eget meklingsresultat om reise, kost og losji (RKL).

– Dette er knallsterke resultater og solid deltagelse i samordnet oppgjør. Nå er folkene våre sikret bedre avtalefestet pensjon (AFP), økt kjøpekraft og ikke minst opprydning i reise-, kost- og losji-regelverket for å bekjempe sosial dumping, sier leder i Fellesforbundet, Jørn Eggum.

– Den største belønningen vi kan få etter å ha jobbet oss gjennom dette oppgjøret er medlemmenes anerkjennelse gjennom ja i uravstemningen. Eggum meddeler at det har vært tøffe tak i forhandlingene og meklingen, og at oppgjørsformen i seg selv gjorde årets oppgjør ekstra komplekst.

– Det ble et samordnet oppgjør i år for å sikre overordnede løsninger på blant annet pensjon. Samtidig som vi fikk forhandlet frem våre egne løsninger innen det kompliserte RKL-regelverket, som er ekstremt viktig for våre medlemmer, forklarer Eggum.

– Det er alltid ting som kunne vært bedre, men slik er det i forhandlinger. De kampene som vi ikke nådde helt frem med i denne omgang tar vi med oss til neste oppgjør og inn i vårt politiske arbeid, det ligger i vår natur aldri å gi opp. Jeg vil takke medlemmene våre for tilliten og for at de deltok i uravstemningen, avslutter Jørn Eggum.

De grafiske overenskomstene

Det var 78 prosent deltakelse av de stemmeberettigede innenfor de grafiske overenskomstene. 90 prosent av disse stemte ja, og 10 prosent stemte nei.

Best deltakelse hadde vi på kartonasje og bokbinderier, med 100 prosent deltakelse. Serigrafi og trykkeri overenskomsten hadde 80 prosent og avisoverenskomsten hadde 73 prosent deltakelse.

Kontakt oss hvis det er noe du lurer på

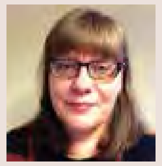

Leder:
Kristin Mulleng Sezer
Mobil: 913 44 677
kms@fellesforbundet.org

Sekretær:
Ingunn Berger
Telefon: 22 80 98 70
avd850@fellesforbundet.org

Nestleder:
Terje Fjellum
Mobil: 916 74 227
terje.fjellum@fellesforbundet.org

Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening,
Sagveien 24, 0459 Oslo – Telefon: 22 80 98 70
E-post: avd850@fellesforbundet.org
www.fellesforbundet.no/avd.850

Typografenes feriehjem på Hadeland

– del 2 Finansiering

Her er fortsettelsen på serien som startet i forrige nummer av Tgm.

Tekst: Niels Edvard Killi

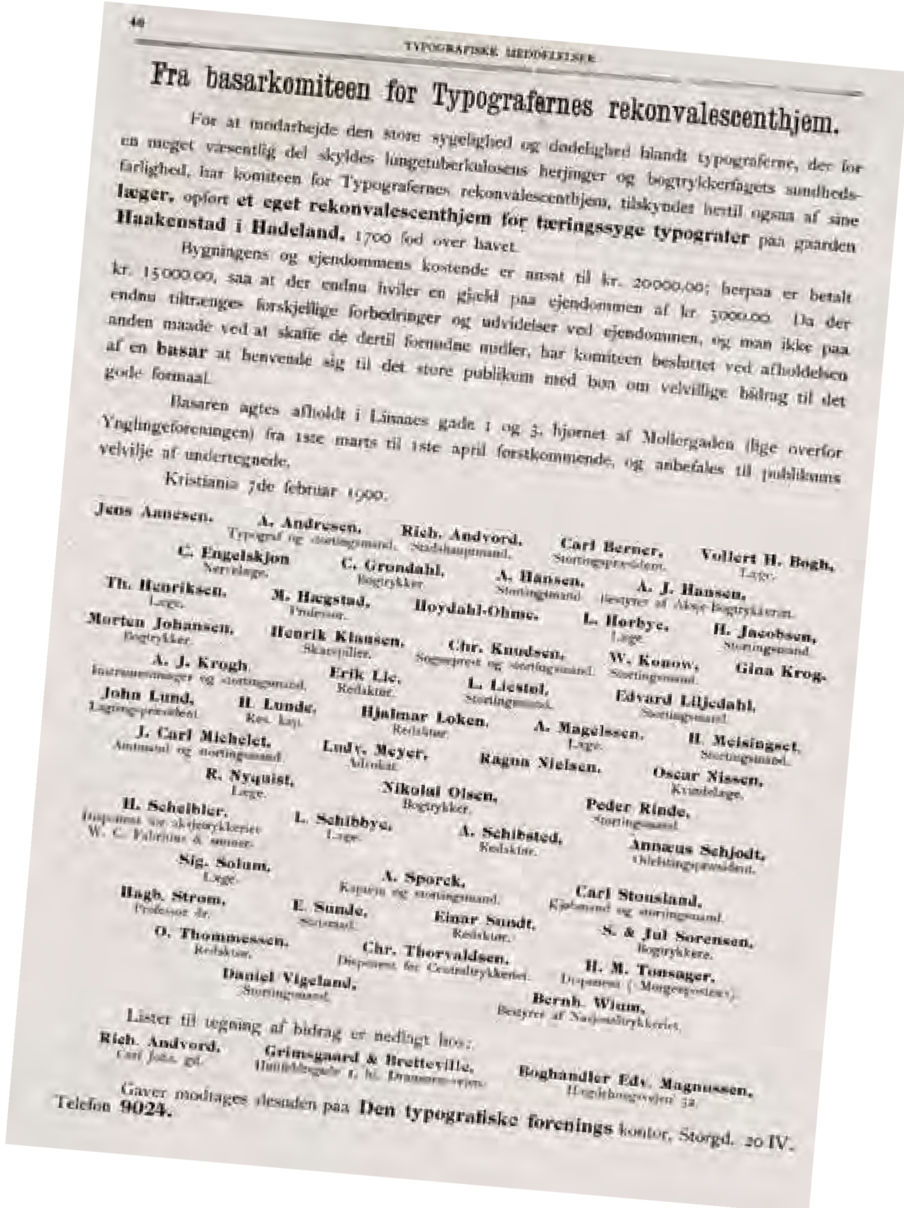

48 TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

Fra basarkomiteen for Typografernes rekonvalescenthjem.

For at modarbejde den store sygelighed og dødelighed blandt typograferne, der for en meget væsentlig del skyldes lungetuberkulosens herjinger og bogtrykkerfagets sundhedsfarlighed, har komiteen for Typografernes rekonvalescenthjem, tilskyndet hertil ogsaa af sine læger, opført **et eget rekonvalescenthjem for tæringssyge typografer** paa gaarden **Haakenstad i Hadeland,** 1700 fod over havet.

Bygningens og ejendommens kostende er ansat til kr. 20000,00; herpaa er betalt kr. 15000,00, saa at der endnu hviler en gjæld paa ejendommen af kr. 5000,00. Da der endnu tiltrænges forskjellige forbedringer og udvidelser ved ejendommen, og man ikke paa anden maade ved at skaffe de dertil fornødne midler, har komiteen besluttet ved afholdelsen af en **basar** at henvende sig til det store publikum med bøn om velvillige bidrag til det gode formaal.

Basaren agtes afholdt i Linnæs gade 1 og 3, hjørnet af Møllergaden (lige overfor Ynglingeforeningen) fra 1ste marts til 1ste april førstkommende, og anbefales til publikums velvilje af undertegnede.

Kristiania 7de februar 1900.

Jens Annesen. **A. Andresen.** Typograf og stortingsmand. **Rich. Andvord.** Stadshauptmand. **Carl Berner.** Stortingspræsident. **Vollert H. Bøgh.** Læge. **C. Engelskjøn** Nervelæge. **C. Grøndahl.** Bogtrykker. **A. Hansen.** Stortingsmand. **A. J. Hansen.** Bestyrer af Aftenpostens Bogtrykkeri. **Th. Henriksen.** Læge. **M. Hægstad.** Professor. **Høydahl-Ohme.** **L. Horbye.** Læge. **H. Jacobsen.** Stortingsmand. **Morten Johansen.** Bogtrykker. **Henrik Klausen.** Skuespiller. **Chr. Knudsen.** Sogneprest og stortingsmand. **W. Konow.** Stortingsmand. **Gina Krog.** **A. J. Krogh.** Instrumentmager og stortingsmand. **Erik Lie.** Redaktør. **L. Liestøl.** Stortingsmand. **Edvard Liljedahl.** Stortingsmand. **John Lund.** Lagtingspræsident. **H. Lunde.** Res. kap. **Hjalmar Løken.** Redaktør. **A. Magelssen.** Læge. **H. Meisingset.** Stortingsmand. **J. Carl Michelet.** Amtmand og stortingsmand. **Ludv. Meyer.** Advokat. **Ragna Nielsen.** **Oscar Nissen.** Kvindelæge. **R. Nyquist.** Læge. **Nikolai Olsen.** Bogtrykker. **Peder Rinde.** Stortingsmand. **H. Scheibler.** Disponent for aktietrykkeriet W. C. Fabritius & sønner. **L. Schibbye.** Læge. **A. Schibsted.** Redaktør. **Annæus Schjødt.** Odelstingspræsident. **Sig. Solum.** Læge. **A. Sporck.** Kaptein og stortingsmand. **Carl Stousland.** Kjøbmand og stortingsmand. **Hagb. Strøm.** Professor dr. **E. Sunde.** Statsraad. **Einar Sundt.** Redaktør. **S. & Jul. Sørensen.** Bogtrykkere. **O. Thommessen.** Redaktør. **Chr. Thorvaldsen.** Disponent for Centraltrykkeriet. **H. M. Tønsager.** Disponent ("Morgenposten"). **Daniel Vigeland.** Stortingsmand. **Bernh. Wium.** Bestyrer af Nationaltrykkeriet.

Lister til tegning af bidrag er nedlagt hos:

Rich. Andvord. Carl Johans gd. **Grimsgaard & Bretteville.** Hammerbogade 1, hj. Drammensvejen. **Boghandler Edv. Magnussen.** Hegdehaugsvejen 32.

Gaver modtages desuden paa **Den typografiske forenings** kontor, Storgd. 20 IV. Telefon **9024.**

I forrige nummer så vi litt på opprinnelsen til typografenes rekonvalesenshjem på Hadeland – Seterbråten. Da arbeidet med å få realisert hjemmet startet i 1897, hadde foreningen 492 medlemmer. Aldri tidligere hadde foreningen hatt så mange medlemmer, men det var likefullt et stort løft for en forholdsvis liten forening.

Det ble da også hurtig behov for å skaffe ganske mye penger for å ferdigstille hjemmet og sikre midler til drift.
I Typografiske Meddelelser nummer 5 fra 3. februar 1900 var det en oppfordring fra rekonvalesenshjemskomitéen om å støtte opp om den basaren som den hadde besluttet å gjennomføre i begynnelsen av mars.

«For aa kunne gaa igang med denne basar trænges der selvfølgelig adskillige penge til indkjøb av gjenstande, leje af lokale osv. Disse penge maa skaffes tilveje i en fart; man ser sig derfor nødt til at henvende sig om hjælp til alle kanter, hvor der er noget haab om at erholde saadan.»

Allerede uken etter, i TgM nummer 6 fra 10. februar, var det et opprop for basaren og en notis:

«Foranstaaende opraab, undertegnet af indflydelsesrige kvinder og mænd, viser, at det foretagende, som typograferne satte igang – har vundet den opmærksomhed og fundet den støtte, som det fortjener.»

Oppropet var undertegnet av en rekke stortingsmenn, blant annet stortingspresident Carl Berner, en rekke boktrykkere og redaktører, blant annet A. Schibsted, O. Thommessen, C. Grøndahl, flere leger, en advokat, statsråder og mange flere kjente menn og faktisk også noen få kvinner.

I TgM nummer 7 fra 17. februar var det en notis om basaren:

«Da det er meningen – hvis det gaar efter forventning – at kunne aabne basaren lørdag den 24. februar, bedes medlemmerne godhedsfuldt at sætte fuld damp paa til indsamlingen af gjenstande eller bidrag i form af penge.»

I TgM nr 23 fra 9. juni avlegger basarkomiteen regnskap som viser et overskudd på kroner 24.041,20. Hele rekonvalesenshjemmet på Hadeland hadde kostet kroner 20.000 og av dette var kroner 15.000 allerede betalt. Dette betød at det var samlet inn om lag 20.000 kroner til sikring av hjemmets fremtid etter at gjelden på hjemmet var betalt.

24.000 kroner i året 1900 var en betydelig sum penger. Minstelønnen i overenskomsten var 24 kroner per uke. Det betyr at de samlet inn et beløp tilsvarende 1.000 minstelønninger. I 2017 var minstelønn for faglærte på trykkerioverenskomsten 6.465 kroner pr. uke og tusen ganger dette skulle bli om lag 6,5 millioner kroner. Det sier litt om hvor mye penger som ble samlet inn til hjemmet.

Det er også et imponerende tempo over foreningens handling i denne saken. Fra det ble tatt opp i Typografiske Meddelelser i begynnelsen av februar til basaren var avsluttet i slutten av april. Noen hadde nok planlagt litt og snakket sammen på forhånd, men det er likefullt litt av en prestasjon.

Gratulerer!

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

50 år:

12.08. Anitha Iren Paulsberg, Vardeveien 121, 2020 SKEDSMOKORSET
18.08. Tommy Falck Larsen, Kalbakkslyngen 1, 0951 OSLO
02.09. Frode Lien, Thereses gate 6 A, 0452 OSLO
25.09. Thomas Løland, Høyåsv. 9, 1405 LANGHUS
27.09. Janne Osmo Eriksen, Bernt Knudsens V 49 A, 1152 OSLO

60 år

08.07. Ann Karin Dølvik, Grefsenkollveien 12 A, 0490 OSLO
17.07. Rune Elvebakk, Østreheimsv. 4 B, 0590 OSLO
17.07. Stian Enger, Bærumsveien 139, 1358 JAR
17.07. Øyvind Jensen, Ekeveien 9B, 1446 DRØBAK
06.08. Britt Elisabeth Anfinnsen, Nannestadvegen 363, 2032 MAURA
06.08. Rune Paulsen, Bikuben 16, 1086 OSLO
10.08. Hege Lindhardt Thoresen, Mellomfjellet 33, 2022 GJERDRUM
20.08. Tor-Einar Haugen, Nico Hambros vei 14, 0969 OSLO
26.08. Trond Arild Hansen, Søndre Ålsvegen 579, 2750 GRAN
05.09. Kay Pettersen, Haverløkka 2b, 1449 DRØBAK
17.09. Willy Nielsen, Granvegen 16, 2742 GRUA
17.09. Stine Pfister, Nilserudkleiva 3 B, 0874 OSLO

70 år

05.07. Mohammad Riaz, Granstangen 36 A, 1051 OSLO
14.07. Ivar Jensen, Peter Aas V 40, 0667 OSLO
20.07. Stig Rune Wiik, 0190 OSLO
01.08. Roger Harald Olsen, Etterstadsletta 128, 0659 OSLO
12.08. Arne Johansen, Vargvegen 33, 2030 NANNESTAD
13.08. Gerd Tove Jacobsen, Østav. 73, 1476 RASTA
14.08. Steinar Dehli, Alex Kiellands gt. 8 A, 2000 LILLESTRØM
19.08. Tor Helge Rygge, Rudsteinv. 26, 1480 SLATTUM
22.08. Arild Olsen, Ludv. Karstens vei 7, 1064 OSLO
26.08. Tron Saraby, Solhaugveien 86 A, 1337 SANDVIKA
31.08. Robert Jans, Ostadalsv. 66, 0753 OSLO
31.08. Finn Arthur Olsen, Lillebergveien 11, 0662 OSLO
04.09. Arne Jakobsen, Kongsbergg. 15, 0468 OSLO
04.09. Jørgen Martin Johansen, Forneburingen 207, 1364 FORNEBU
14.09. Mohammad Asghar Raja, Høybråtenveien 31 C, 1055 OSLO
21.09. Nils Birger Ranem, Nåkkves Vei 1, 0670 OSLO
25.09. Einar Hansen, Lindebergvn. 77 D, 1069 OSLO
26.09. Øystein Hasdal, Sss-Veien 145, 4990 SØNDELED
27.09. Tom Christiansen, Knollen 5, 1630 GAMLE FREDRIKSTAD
27.09. Knut Johansen, Kjørbokollen 33, 1337 SANDVIKA

75 år:

12.07. Rolf Johan Andreassen, Smålensg. 4 A, 0657 OSLO
15.07. Bjørn Arild Bagstevold, Nedre Prinsdalsvei 59 C, 1263 OSLO
16.07. Anna Brit Nielsen, Malerhaugv. 18, 0661 OSLO
18.07. Sven-Erik Hansen, Bjørnebærstien 6, 1348 RYKKINN
23.07. Bente Mathiesen, Auvi Terrasse 6D, Løvsangervei 4, DK-4736 Karrebæksminde, DANMARK,
24.07. Geir Magnusson, Lørenskog sykehjem, Gamleveien 104, 1475 FINSTADJORDET
07.08. Egil Riis, Brusagaveien 91, 1404 SIGGERUD
13.08. Jan Erik Nilssen, Tores Vei 9B, 0687 OSLO
21.08. Aage Jakobsen, Lillevannsveien 69 B, 0788 OSLO
26.08. Arild Kelm, Lyngtrekket 4, 1086 OSLO
26.08. Ram Singh, Kringveien 9 B, 1084 OSLO
01.09. Finn Baardsen, Løkkastubben 8, 2003 LILLESTRØM
03.09. Arve-Otto Fredriksen, Østav. 100, 1476 RASTA
03.09. Thore Johnsen, Korterødveien 123, 1794 SPONVIKA
15.09. Roy Mørk, Karisv. 199, 2013 SKJETTEN
22.09. Sturla Indregård, Lindebergåsen 32 A, 1068 OSLO
23.09. Tor Bamer, Nesveien 405, 1960 LØKEN
30.09. Kjell Jemterud, Alunsjøveien 28 M, 0957 OSLO

80 år:

15.07. Egil Ronald Vossli, Haugerudv. 72, 0674 OSLO
16.07. John Robert Johanson, Tennisv. 2 E, 0777 OSLO
24.07. Tor Ulf Granly, Økern Torgvei 9 B, 0580 OSLO
24.07. Arne Larsen, Skogholtv. 25, 1178 OSLO
05.08. Egil Arly Antoniussen, Hengslev. 15, 3515 HØNEFOSS
10.08. Gunnar Erik Aamodt, Søster Mathildes gate 15, 3.etg. 1476 RASTA
15.08. Bjarne Ivar Bredesen, Stovnerv. 50 B, 982, OSLO
01.09. Arild Ottersen, Rødbergv. 118 A, 0593 OSLO
05.09. Eldbjørg Helene Eibre, Storgata 33, 2000 LILLESTRØM
07.09. Tore Odd Lindblad, Fløterhakan 19, 1920 SØRUMSAND
16.09. Ingeborg Jølsett, Starveien 8, 1088 OSLO
19.09. Birger Ingvar Solli, Mekanikerv. 9, 0683 OSLO
29.09. Werner Johann Muller, Ostadalsveien 62, 0753 OSLO

85 år

21.07. Oddvar Holter, Rugv. 45, 0679 OSLO
26.07. Oddvar Halstvedt, Rødtvetv. 20, 0955 OSLO
27.07. Willy Erling Walby, Ammerudhellinga 80, 0959 OSLO
14.09. Aud Bonkall Myrholm, Vestlisvingen 33, 0986 OSLO
23.09. Bjørn Thomas Johansen, Tussestien 1 B, 1405 LANGHUS
30.09. Per Christian Morbech, Maria Dehlis Vei 34B, 1083 OSLO

90 år:

01.07. Odd Halvorsen, Skigardv. 23, 0681 OSLO
15.07. Signe Aslaug Hagen, Prestegårdsveien 10G, 1912 ENEBAKK
20.07. Gordana Antonovic, Kapellveien 68, 0487 OSLO
27.08. Sigrid Reidun Christiansen, Kirkev. 41, 1480 SLATTUM
29.08. Nils Arne Johannessen, c/o Heidi Johannessen, Elgfaret 25, 1415 OPPEGÅRD

95 år

04.08. Einar Eugen Sæther, Bjerregaards G 47, 0174 OSLO
06.09. Jørgen Dukan, Kjennveien 84, 1470 LØRENSKOG

Si ifra hvor du er!

Til alle medlemmer: Send inn ditt mobiltelefonnummer og din e-post adresse.
– Vi er avhengig av å kunne nå medlemmene på flere plattformer. Derfor er det viktig at vi har registrert ditt mobiltelefonnummer og din e-post adresse. Mange skifter ut disse, og vi må ha oppdatert informasjon fra dere. Meld fra hvis du har byttet mobilnummer eller e-postadresse, eller om du er usikker på om det er registrert hos oss. I tillegg er det svært viktig at du melder ifra om du flytter og melder adresseendring, slik at innboforsikringen din blir registrert på riktig adresse. Flere av våre medlemmer bytter jobb i løpet av sitt medlemskap. Vi minner om at det er din plikt å sende oss informasjon om dette. Da blir riktig arbeidssted registrert, og bruttolønnen likeså.

Oslo grafiske fagforenings pensjonistforening

Møtedager 2018

Onsdager, kl. 12.00-14.00 i Oppsal samfunnshus, Vetlandsveien 99-101

20. juni
22. august
26. september
24. oktober
28. november
19. desember (julemøte)

Alle er velkommen!
Styret i Ogfs pensjonistforening.

Her kan du treffe gamle kjente/kolleger og bli kjent med nye. Vi tar opp aktuelle saker og har f.eks. sang/musikk, kåserier og lotteri. Det arrangeres også dags- og lengre turer.

Trykkernes Landssammenslutning i Norge
i samarbeid med Østfold Grafiske Trykkerklubb

Velkommen til

LANDSTRYKKERSTEVNET

i Fredrikstad

31. august - 2. september 2018

Hotel Scandic City Fredrikstad

Fredag 31. august

Innsjekking fra 15.00

18.00 Oppmøte i resepsjonen
Mat på hotellet og ølsmaking på Havnelageret
i Fredrikstad etter maten

Lørdag 1. september

Klokken 10.00 Landstrykkerstevnet åpner ved Ivar Baardsen

10.10 X
11.00 Kaffepause
11.15 Luth Gruppen
12.00 Kaffepause
12.15 Niels Killi Fellesforbundet
13.00 Lunch
14.15 Konica Minolta
15.00 Landstrykkerstevnet avslutter for dagen
19.00 Festmiddag

Søndag 2. september

10.30 Oppmøte i resepsjonen
Spasertur til båt som kjører oss til Gamlebyen
Besøk på tog museum
13.00 Lunch på Majorstuen
14.00 Avslutning av Landstrykkerstevnet
og båttur tilbake til hotellet

Priser 2018
Enkeltrom pr. person kr. 2.795
Dobbeltrom pr. person kr. 2.190
Dagpakke lørdag kr. 550

Påmelding til:
Hans Nordli
tlf. 924 58 975
hans.nordli@getmail.no

Ivar Baardsen
tlf. 909 28 276
ivar@fgf.no

Jonn Gulbrandsen
tlf. 957 62 195
jonn-gul@online.no

Påmeldingsfrist
30. juli 2018

Følg oss på www.fgf.no